

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE PEDAGÓGIAI
FOLYÓIRATÁNAK
TUDÁS-MŰHELY
MELLÉKLETE

FIGYELJ RÁM!

V. évfolyam 3. szám, melléklet. 2019. november

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29.11)

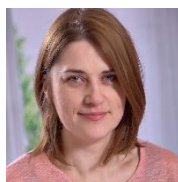
Szerzők

Abainé Dévényi Zsuzsanna
Szent Mór Iskolaközpont, tanár

Bertáné Hargitai Margaréta
Szent József Iskolaközpont, tanár

Istenes Zsuzsanna
Budapest XIII. Kerületi Tomori Pál Általános Iskola,
tanító, pszichopedagógus

Teveszné Boda Györgyi
Dombóvári Árpád-házi Szent Erzsébet Óvoda,
óvodapedagógus

Tartalom

KÉRDEM ÉN – VERSSZÍNHÁZI PRODUKCIÓ FORGATÓKÖNYVE	3
LÁNCFELADAT LÁZÁR ERVIN A HAZUDÓS EGÉR C. MESÉJÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ	13
LEHETŐSÉGTERVEK ÓVODAI KÖRNYEZETISMERET FOGLALKOZÁSOKHOZ	17
MOLNÁR FERENC: A PÁL UTCAI FIÚK - TEMATIKUS TERV	28

BERTÁNE HARGITAI MARGARÉTA: VERSSZÍNHÁZI FORGATÓKÖNYV KÉRDEM ÉN

<i>jelenet</i>	<i>szöveg</i>	<i>zene, szerző</i>	<i>mozgás</i>	<i>fény</i>
1.	L: Apa, figyelj, most kérdezek valamit. Te hallottál róla, hogy ez, ami itt, ez az izé vagy, hogy úgy mondjam, micsoda, ami innen jár le naponta oda, vagyis úgy értem, hogy nem innen, csak itt, és járni ugyan nem jár, ellenben közlekedik, na szóval, hogy ez a ... tudod már mire gondolok, ez a bizonyos, nagyon is fontos dolog, ami leginkább akkor, amikor van az a hogyhívják, persze, lehet, hogy máshol és máskor még inkább, ha valaki példának okáért éppen egy ilyesmit keres... Most mitől vagy már megint ideges? Apa: Jaj, aludj már! L, Apa: L:De Apa, miért hull a hó? E:Égi mezőn pitypang nyílik, szélvész lánya, virgonc pára, dérszakállú tél szavára bóbitáját fújja-rázza - Ezért, ezért hull a hó. L:Apa, miért esik eső?	Orbán Ottó: Érdeklődő Pákozdi Gabriella: Apa, miért?	teret kitölteni (függöny felezze a színpadot) L egyedül fehérben, többiek feketében Bent térdelnek háttal a közönségnek szalag oldalra Apa lefekteti aludni a 3 zsámolyra	<i>hátulról bejönnek: fejlámpa (követni őket a fénnel) Előre érnek – csak őket megvilágítani</i>

	A:Versenyt futnak mennybolt ívén felhőifjak; s hogy loholnak, izzadtságuk licseg-locsog, záporozva földön kopog - Ezért, ezért esik eső. L:Apa, miért süt a nap? A:Földanyó tág udvarában sok a vendég, éhes népség, nekik sül aranyszín-lángos, tőlük lesz az ég világos - ezért, ezért süt a nap. L:Apa, és a szélvész lánya mit csinál, míg nem jön tél? Felhőifjak hova mennek, ha a verseny véget ér? És Földanyó, mikor pihen, akkor van az éjszaka? De mi van, ha fáj a keze vagy üres az udvara? Apa, hallod, mit kérdeztem? Vagy már nem is figyelsz rám? Apa:Kicsi manóm, majd folytatom, de az másik mese már. L:Maradj, fogd a kezem, Ül az ágyam szélére, mesélj! Ha lerúgom a paplant, takarj be, simogasd meg az arcom, és ha elalszom, akkor se hagyj el.	furulya GGEGGEDD AAAGEDEE AAAGEDEC FFFDDCC	minijelenet tudatosítása: kinek mi az érdeke? Apa folyton indulna	
2.	<i>Bóbita, Bóbita álmos, elpihen őszi levélen, két csiga őrzi az álmát, szunnyad az ág sűrűjében.</i>	Weöres Sándor: A tündér	4 gyerek a szalaggal körbeveszi, eltakarják L-t és az apát 1 zsámolyt el	

3.	D: Elaludtak a fák, a levelek libegnek, az álmok tudnak várni, az álmok nem sietnek. Tudjál álmokra várni, ahogy ők tudnak várni rád, az éber csak így nem csalja meg magát. A levelek fölött álmodó fények úsznak, az álmok fölragyognak a fények elalusznak. Aludj fényekkel együtt, ragyogj álmokkal együtt.	Szilágyi Domokos: Ragyogj	alszanak, lebegnek a levelek helyben, majd leguggol	<i>sejtelmes fény - álmodás</i>
4.	G: Hol vagyok, amikor álmodom? B: Álmomban csónakon futottam, És kihajoltam. Tizenhat éves voltam. És csónakom fehér vízen szaladt láttam egy várost a víz alatt. <i>Ááááá</i> És láttam erdőt a levegőben, És láttam kísértetet lepedőben. <i>Úúúúú</i> S távol a kék és tiszta eget, És csillagokat és fellegeket. <i>Óóóóó</i>	Karinthy Frigyes: Álom	G: helyben, majd leguggol 2 zsámoly a csónak B evez 4 gyerek szalagot emel a színpad fölé a hangokat mindenki mondja Kísérteties mozdulat	<i>kék háttér</i>
5.	A: Valósabb-e az, amit ébren élek át, mint ami álmomban történik? L: Múltkor azt álmodtam, hogy léggömbök nyílnak a fűben. Leszakítottam őket, és elpukkadtak. Sírtam. De színes könnyeket.	Ágai Ágnes: A titkokat az ujjaimnak mondom el fuvola	itt veszik fel a sapkát	<i>zöld háttér</i>
6.	<i>Koszorú, koszorú, miért vagy olyan szomorú? Azért vagyok szomorú, mert a nevem koszorú.</i>	GGEGGE GGEEGGE GGEEGGE GFEDCCC	koszorú forma szalaggal a végén leguggolnak	

7.	ZS: Kérdem én: mi van a halál után? Lehet, hogy amikor itt meghalunk, egy másik világban felébredünk? A: Az élet hosszú vagy rövid, mit számít, öröklét ha vár; lent búcsúzunk, de fent megint találkozunk, hol nincs halál. Z: A halál hozzátartozik az élethez. De azt is tudom, hogy nem pont, hanem kettőspont.	Gyököcssy Endre Virgil P. Brock: TÚL E VILÁGON gitár	Zs: középen A: balra fekete szalag: 2 gyerek Z: jobbra	<i>piros fény</i>
8.	P: Kérdem én: milyen lenne örökké élni? B: Túl e világon ragyog az égbolt, Nincs viharfelhő, nincs félelem. Vígtság az élet és ott az élet, Túl e világon, ó, végtelen. K: Mi van a világ után? - kérdeztem. Butaság - mondták-, a világ után nincs semmi, a világ után is világ van. akkor ez csak olyan, mint a ma, tegnap, holnap.	Ágai Ágnes: A titkokat az ujjaimnak mondom el Virgil P. Brock: TÚL E VILÁGON (ford. Somogyi Géza)	P: közép B: balra ide jön mindenki, négykézláb kúszva cigánykerék: 3 lány K: jobbra söpör: elfekszenek láb fel, bicikli, ollózás	<i>sárga fény</i>

9.	I: Kérdelem én: vissza lehet-e hozni a szeretteinket? G: Dédapa az égből jár, Nem jön vissza soha már, Soha többé nem ölel, Ezt én úgysem hiszem el. Dédapa az égből jár, Két hófehér szárnyon száll, Nézem, nézem az eget, Hátha egyszer integet. Dédapa az égből jár, Nem jön vissza soha már, Szólok neki: hiányzol! Meghallotta, tudom jól.	Bartos Erika: Dédapa fuvola, furulya: GGEGGE GGEEGGE GGEEGGE GFEDCCC	I: jobbra G: balra kék, fehér felhőket alkotnak hármával a szalagból a fejük fölött. E. sétál, mint dédapa	<i>mennyeország: barack - rózsaszín</i>
10.	F: Lehet-e félni anélkül, hogy tudnánk, mitől félünk? Miért félünk? És mitől félünk? E: Óriási termekben rohangáltunk, a srácok meg én. Minden teremnek három ajtaja volt, olyasfélék, mint az étteremben, csak be kellett lökni őket. A három közül kettő mindig koromsötétbe nyílt, de a harmadik mögött újabb terem volt. Rohantunk egyiktől a másikig, tovább, tovább, de sose volt vége. Álmodtál már ilyesmit? B: Néha csontvázról álmodok, csak elindul felém, jön közelebb, egyre közelebb. Nem bírom tovább, visítok és felébredek. - Csak álom volt - mondja anya.	Ingrid Sjöstrand: Láttad már? Ingrid Sjöstrand: ÓRIÁSI TERMEKBEN ROHANGÁLTUNK Ingrid Sjöstrand: NÉHA CSONTVÁZRÓL ÁLMODOK	F: sétál E: jobbra B: közép felé mozognak a gyerekek, sapka az arcba visít	<i>sejtelmes fény</i>

	Mintha sokat segítene, hogy a szörnyűség itt belül van és nem ott kívül. C: Láttad már két fiú arcát, mikor biciklivel gurulnak le a lejtőn? Az első arcán ez van: Nézzétek, mit tudok én! A másik arcán: Mama, segíts! De nem nyúlhat a fékhez, ha nem fékez az első...		C: balra mimetikus játék – lassított sapka a fejen	
11.	G: Hogy lehet a valamiből semmi? A: nincs kalapom, elkapta a szél, nincsen nincsen babám, lenyelte a tenger, nincsen nincs barátom, elmosta az eső, nincsen nincs ceruzám, megrágta a kutyám, nincsen nincsen kutyám, elvitte a troli, nincsen nincs városom, belepte a korom, nincsen nincsen fogam, kihúzta a kilincs, nincsen nincs virágom, megette a nyár, nincsen nincsen mamám, bevitte a mentő, nincsen nincs nadrágom, kinőtte a lábam, nincsen nincsen szavam, fölkapta egy madár. nincsen	Kollár Árpád: Mondó cselló	G: jobbra A: közép 11 gyerek köréáll: B elviszi soronként az egyiket–letérdel, arc elé a kéz minden sor után suttog a tömeg	<i>folyamatosan</i> <i>elsötétülő fény</i>
12.	ZS: Hogy lehet a semmiből valami? Hogyan tudta Isten megteremteni a földet? V: Először volt az Isten, az Isten Istennél volt, és Isten volt az Isten.	Fórián Andrea: Teremtés Piszter Anna Vilma: Teremtés	Zs: balra kézmozdulat: kéz az arc előtt, majd mutatnak egy árnyjátékos figurát V: közép K: balra	<i>folyamatosan</i> <i>világosodó fény</i>

	K: Istennek pont hét napba telt a teremtés. Először megcsinálta a földet, meg a napot és a holdat, meg az összes csillagot. Aztán jött a tenger, halakat tett bele. Következtek a repülő állatok, majd dinoszauruszokat alkotott. Aztán meggondolta magát: Jobbat talált ki. E: A felfoghatatlan semmi közepén egy magányos művész Világot alkotott – Szeretet élő vésőjével megmunkálta a végtelent – s Önmagához méltó társat, Embert álmódott.		E: padlón - jobbra L. animálja, amit K. mond, csettint, a végén F.t és A.t kiviszi előre E megindul előre	
13.	F: Tudhatja-e bárki, hogy én mit gondolok? B: Amíg nem ismersz, ne mondj semmit rólam. Hogy honnan jöttem, hogy merre tartok én. Úgyis hazugság lesz minden egyes szóban. Mert aki nem ismer, az nem is lát belém. A: Van hozzá közöd, mit csinálok? És hogy mit gondolok? Van hozzá közöm, mit csinálsz? És hogy mit gondolsz? Van közünk egymáshoz? Hozzám, hozzád, mindenkire, aki véletlenül épp itt él épp most, és akin múlik, hogy mi lesz a világból? Van közünk egymáshoz, talán igen.	Molnár Máté: Világcsavargó Ingrid Sjöstrand: VAN HOZZÁ KÖZÖD?	F: középre B: sorban álltak, itt egymásra hajolnak A. sétál körbe, ellöki az embereket, azok az kezüket az arcuk elé teszik, letérdelnek – néhányhoz odalép, megcirógatja a kezüket: B, L.	<i>lila fény</i>

14.	B: Amikor kicsi az ember, könnyen köt barátságokat a homokozóban, játszótéren. Elég annyi, hogy együtt játszanak. Később már nehezebb barátot szerezni, és megtartani. Kérdem én, mitől jó, és meddig tarthat egy barátság? L: Amióta nem a Gréta az isiben a barátnőm, azóta az Eszter az. Jókat lehet vele nevetni, és a szabadidőben lehet vele játszani ecc-pecc halottat, meg szuperül lehet vele védeni a tündérvárat az udvaron, ami egy faágakkal feldíszített mászóka. Meg kitalálta, hogy sok fonatban hordjuk a hajunkat, aminek anyja nem örült, de azért megcsinálta nekem. Most úgy nézek ki, mint egy afrikai kislány. Meg kaptam olyan színes fagyöngyös nyakláncot, azzal meg pláne. Csak az volt a baj, hogy az Eszter elkérte ezt a láncot. Először nem adtam neki, aztán adott egy pusztit a Lujzának dühösen, és akkor odaadtam. Akkor már én is dühös voltam. Aztán meg nem akarta visszaadni, és amikor már mindenki minket figyelt, még a vékony lhász Kálmán is, mert azt ordítottuk mind a ketten, hogy „az enyém”, (az enyém, az enyém, az enyém) és tanító néni,	Finy Petra: Eszterlánc	mutat körbe, halottnál lefekszenek várat alkotnak a lányok, fiúkat dobálják lányok hasra körbe, csajosan láblóbálás mimetizálás	sárga fény, gyöngyök
-----	--	------------------------	---	---------------------------------

	aki mindig tudja, mit kell csinálni, csak állt tanácstalanul, akkor megszólaltam, hogy: „Eszterlanc. Ez tényleg az Eszter lánca.” És olyan jól éreztem magam, mint még soha. Mintha húsz ilyen gyönyörű láncot kaptam volna, pedig most adtam oda az egyetlen, amim volt. Az Eszter meg erre akkora szemekkel nézett, hogy majdnem elrepült a szembogara, és nem tudott hirtelen mit mondani, csak húzogatta a gyöngyöket a láncan, mint a golyós számolón a golyókat. Lehet, hogy azt számolta, hogy hány évig fog tartani ez a barátság. Talán egy életen át?		mindenki kiabálja	
15.	V: Hogyan tudok emlékezni dolgokra, amik régen történtek? Miért felejték el dolgokat? És mitől jutnak egyszer csak újra az eszembe? E, B: <i>E: Az a lány az uszályon, aki ruhát teregetett, hol jár most, melyik folyón, melyik kikötőben?</i> <i>B: És a pincérlány, aki elejtette a tálcát, és a főpincér leszidta érte - kirúgták azóta, vagy még mindig ott botladozik?</i> <i>E: És a szőlőtaposó fiúk, akik szőlővel kínáltak minket? . . . megígértük, hogy elküldjük a képeket, amiket róluk csináltunk, de semmi se lett belőle . . .</i> <i>B: A nyurga apáca, aki a templomot</i>	cselló Britt G. Hallqvist: EMBEREK A NAGYVILÁGBAN	P: a cselló mellől középre sétál E, B: középen kezdő pozíció eljátsszák a verset	<i>Eszteréken</i> <i>fénykör,</i> <i>többieken</i> <i>hátul fejlámpa</i>

	<i>megmutatta nekünk, és dühös lett, hogy kuncogtunk - mit csinál most? Mit csinál mind a többi?</i> <i>E: És a cigányok a sátoros kocsiban és a vén kutya, amelyik a kocsi árnyékában hűsölt, hol járhatnak? Hol laknak most, hogy tél lett? Annyi ember a nagyvilágban!</i> <i>B: Annyira emlékezünk, és annyit elfelejtünk!</i>			
16.	P: Biztosan megtörtént, amire emlékszem? V: <i>Anya határozottan emlékszik rá, hogy gyerekkorában tudott repülni. Mama tagadja. A gyerekek csak képzelődnek – mondja. Aztán már arra emlékeznek, amit elképzelnek. Én emlékszem rá, milyen volt anya pocakjában. Arra is emlékszem, milyen volt megszületnem. Akkor ez most megtörtént, vagy nem?</i>	Piszter Anna Vilma: Emlék és valóság	P: középen V: középen csapkodnak a „szárnyaikkal” - szalaggal vigyázzba állnak összegömbölyödnek	<i>homály</i>
17.	D: A nagyok sokszor szerelmesek. Ez titok. Láttam, hogy néha csókolóznak is. Ez még nagyobb titok. Egyszer én is leszek szerelmes? Ez a legnagyobb titok...	Lackfi János: Szerelem	D: jobbra	<i>rózsaszín fény</i>

	L: Szerelmes vagyok Lacikába, már harmadnapja nem eszem, ő lesz a férjem nemsokára, kár, hogy nem látom sohasem. Jót játszottunk az óvodában, épp a legutolsó napon, de most más iskolába járunk, határozottan fájlalom. Párnám alatt a csoportfénykép, rajta mosolyog Lacika, nem tudom a nevét, se címét, mégsem felejttem el soha. Egyszer megnövök, bizonyisten, ő addig szépen várni fog, a fényképről lependerítem, és a nyakába borulok.		L: balra	
18.	V: Hallottam, hogy vannak nagy titkok. De kérdem én: meg lehet tartani a titkokat? Titok, titok, titok... ZS: Mi lesz belőlem, ha egyszer nagy leszek? Titok!		Zs: balra leül, négyen szalagokkal becsomagolják mindenki halk-hangos-halk A titkot nehéz megtartani, megkötözve érzi magát, kikiabálja, Zs. kibomlik. Sor - meghajlás	<i>egyre élesebbé váló hideg fény</i> Zs.-ra a szélén körfény Hirtelen elsötétítés, mint amikor lealszik a lámpa.

ISTENES ZSUZSANNA: LÁNCFELADAT LÁZÁR ERVIN A HAZUDÓS EGÉR C. MESÉJÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ

1.	Te kezded. Állj fel, és kérd meg a többieket, hogy nyissák ki a nyelvtan füzetet, és írják fel középre a címet: Gyakorlás!
2.	Ha valaki felíratta az osztállyal a címet, hogy gyakorlás, akkor te jössz. Kérd meg az osztályt, hogy figyeljenek, mert 8 szót fogsz felolvasni, és ezeket meg kell jegyezni. A következő szavakat olvasd fel 2x: gulyás, zaj, terebélyes, szíj, héja, bagoly, varjú, sólyom
3.	Ha valaki arra, kért, hogy figyeljete a szavakra, amit felolvasott, akkor te jössz. Sétálj körben a teremben 2x.
4.	Ha valaki körbesétált a teremben 2x, akkor te jössz. Olvasd fel ezt a meserészletet: Lázár Ervin: A HAZUDÓS EGÉR Az Egér az Erdei Kocsma pultján ült, egy borral telt mogyoróhéjat tartott a kezében, és a csillagokról mesélt. A kalapját akkor már kicsit félreapta, úgy látszik, többször is a mogyoróhéj fenekére nézett, de a csillagokról valóban csodálatos dolgokat tudott. "Honnan ismerheti ez a csillagokat? - gondolkozott a Róka. - Még ha a Zsiráf mesélne, az csak hagyján, ő sokkal közelebb van a csillagokhoz. De ez a vacak Egér! Hiszen ez a fű közül sem látszik ki." Meg is kérdezte: - Honnan tudod ilyen pontosan? - Ne viccelj - mondta csodálkozva az Egér -, te nem hallottál róla, hogy évekig laktam a csillagokban?
5.	Ha valaki felolvasott egy meserészletet a hazudós egérről, akkor te jössz: Kérd meg a többieket, hogy írják le emlékezetből a szavakat, amiket korábban hallottak a füzetükbe.
6.	Ha valaki megkérte az osztályt, hogy emlékezetből írja le a korábbi szavakat, akkor te jössz. Menj a táblához, húzd el a függönyt! Itt találjátok a helyes megoldást. Kérd meg, az osztályt, hogy végezzen önellenőrzést, zölddel!
7.	Ha valaki önellenőrzést végeztetett az osztállyal, akkor te jössz. Olvasd fel a mese második részletét! - A csillagokról jut eszembe... Itt elakadt, mert tekintete kitévedt az ablakon, s meglátta a csillagokat. - Tyű, az angyalát! - szaladt ki a száján, a hallgatóság meg zsongott-bongott, mesét sürgetően kérdezgették: - Mi jut eszedbe a csillagokról?

	- Az jut eszembe - mondta olyan időhúzásféleképpen, jó lassan az Egér, és nem mondott semmit, mert igazából az jutott eszébe, hogy Egérné önagysága, a kedves felesége megint veszekszik majd, hogy ilyen későn megy haza. - Az jut eszembe - mondta még egyszer -, hogy nekem most egy fontos találkozásm van. Rohanok is. - Lepattant a pultról, a Vaddisznónak intett, hogy a nyolc mogyoróhéjbort írja a többi közé; a Vaddisznó volt ugyanis a kocsmáros.
8.	Ha a mese második részlete is elhangzott kérd meg az osztályt, hogy írja fel a füzetbe a mese íróját és címét emlékezetből!
9.	Ha felírtátok a mese íróját és címét, akkor te jössz. Kérd kölcsön valakinek a ceruzáját, és tedd ki a tanári asztalra!
10.	Ha valaki egy kölcsönkért ceruzát tett ki a tanári asztalra, akkor te jössz: Kérd meg az osztályt, hogy teljes mondatban fogalmazza meg és írja le a füzetébe, hogy mit csinált az előbb a társuk! Ellenőrizd le a megoldást, pár gyerek felszólításával!
11.	Ha mondatot fogalmaztatok arról, hogy ceruzát tett ki egy társatok az asztalra, akkor te jössz. Kérdezd meg az osztálytársaidat, hogy milyen mondatfajtákat ismernek, és jelentkezéssel gyűjtsétek össze a megoldásokat!
12.	Ha összegyűjtöttétek a mondatfajtákat, akkor te jössz. Menj ki a táblához, és írd fel a kedvenc mesehősöd nevét!
13.	Ha valaki felírta a kedvenc mesehőse nevét, akkor te jössz: Mondj egy mesebefejező formát!
14.	Ha valaki mondott egy mesebefejező formát, akkor te jössz. Kérd meg az osztályt, hogy mindenki álljon fel, és álljon meg féllábon!
15.	Ha az egész osztály féllábon állt, akkor te jössz: Mondj 5 darab igét! (Cselkevést jelentő szót.)
16.	Ha 5 igét mondott előttem valaki, akkor te jössz: Olvasd fel a mese 3. részletét: Útközben eszébe jutott, valami ajándékot kellene vinnie a feleségének, hátha akkor nem csap patáliát. Meglátott a bokrok között egy harangvirágot, odavágtatott, letépte, és a hóna alá csapta. Már indulni akart vissza az útra, amikor nyöszörgést hallott a sűrűből. "Hát ez meg mi lehet?" - töprengett, s megindult a hang felé. Egyszer csak közvetlenül a lába elől hallja a nyöszörgést, lenéz. - Nicsak - mondta -, egy farkasverem. - Egyúttal észrevette a Farkast is. Ott kucorgott a verem sarkában, még a sötétben is látszott, hogy folynak a könnyei. Ő nyöszörgött. - Hát te? Rálépett valaki a lábodra? - kérdezte az Egér. - Csak gúnyolódj, te gazember - nyögte a Farkas -, most megteheted, amikor így megjártam!

	- De hát én igazán nem gúnyolódom - mondta az Egér -, csak éppen nem értem, miért nyöszörögsz. Talán beteg vagy? - Vak vagy te? - dühöngött a Farkas. - Ellenkezőleg! Nagyon is jó szemem van. Öt kilométerről meglátom a Szúnyogot esti szürkületben. - Hát akkor talán engem is látsz most.
17.	Ha elhangzott a mese 3. részlete, akkor te jössz. Kérd meg az osztályt, hogy írja le a füzetbe a meserészlet szereplőit!
18.	Ha leírtátok a meserészletek szereplőit, akkor te jössz. Mondj egy mesekezdő formulát!
19.	Ha elhangzott egy mesekezdő formula, akkor te jössz. Mondd el, hogy mi a kedvenc színed, és kérd meg az osztályt, hogy mindenki írja le a sajátját a füzetbe.
20.	Ha leírtátok a kedvenc színeteket a füzetbe, akkor te jössz. Kérd meg az az osztályt, hogy nyújtózzon egy nagyot!
21.	Ha az osztály nyújtózott egy nagyot, akkor diktáld le a következő tollbamondást: Jaj, de fáj a lábam! Ne szomorkodj! Nemsokára meg fogsz gyógyulni.
22.	Ha valaki 3 mondatot diktált tollbamondásként, akkor te jössz. Kérd meg az osztályt, hogy mindhárom mondat fölé írja fel, hogy milyen mondatfajta!
23.	Ha valaki megkérte az osztályt, hogy állapítsa meg 3 mondat fajtáját, akkor te jössz. Kérd meg az osztályt, hogy mondja el hangosan az ábécét!
24.	Ha az osztály elmondta hangosan az ábécét, akkor te jössz: Állj fel, és értékeld az órát. Dicsérd meg, akit gondolsz, és tegyél javaslatokat, ha szükséges!

TEVESZNÉ BODA GYÖRGYI: LEHETŐSÉGTERVEK ÓVODAI KÖRNYEZETISMERET FOGLALKOZÁSOKHOZ

LEHETŐSÉGTERV

Téma: Élet a Földön...a levegő hete

Külső világ tevékeny megismerése	Matematikai tartalom	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
<u>Cél:</u> Szerezzenek ismereteket, bővüljön ismeretük a levegőről, mint lételemről, élettéről, energiaforrásról. <u>Feladat:</u> Tapasztalat szerzés a levegő mozgásáról, a szélről, a levegőben közlekedő élő-lényekről <u>Tevékenységek:</u> - képek, fotók nézegetése madarokról, repülő rovarokról - rovarok vizsgálása nagyítóval - levegőszennyezés megfigyelése: fakéreg, cellux - kísérletek levegővel: mennyit tudsz belélegezni? - Fújás léggömbbe - léggömb felfújása, kísérlet gyertyával, üveggel égéshez levegő is kell - felhajtó erő megtapasztalása, tárgyak felemelése víz alól levegő, lég-gömb segítségével - buborékfújás udvaron, viszi a szél - befogjuk a szelet: szélzsák, szélforgók készítése - pingpong labda fújása társ felé - ejtőernyők leengedése a galériáról, gyorsan, vagy lassan ereszkedik, miért?	<u>Cél:</u> Kiterjedésbeli megállapítások, figyelem, emlékezet fejlesztése <u>Feladat:</u> Összehasonlítás-ok végzése, ok-okozati összefüggések levonása <u>Tevékenységek:</u> - mérések: mellkas térfogat - igaz, hamis állítások - a levegő súlyának mérése - könnyű, nehéz - levegő, ill. víz van a lufiban - merre száll a léggömb? - Térirányok megnevezése - buborékfújás, gömb, kör megfigyelése (buborék lenyomata a földön) - papírrepülők versenye, hosszúság megfigyelése, összehasonlítása, mérése - festékfújással, festett papír összehajtásával szimmetria létrehozása	<u>Cél:</u> A már meglevő technika és anyagismeret bővítése, és az alkalmazott technika vegyítése. <u>Feladat:</u> kreativitás, finom motorika fejlesztése, térbeli játék létrehozása színeképzetek gazdagítása <u>Tevékenységek:</u> - szitakötők, pillangók készítése vágással, ragasztással - repülő rovarok origami technikával - festék fújása, színek elegyedésének megfigyelése - papírrepülő hajtogatása - levegőzsák készítése - szélmalom készítése vágással, ragasztással hengeres doboz felhasználásával - repülő varázsszőnyeg alkotása szövés technikával

LEHETŐSÉGTERV

Téma: Élet a Földön...a levegő hete

Verselés, mesélés	Kommunikáció	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
<u>Cél:</u> A mese élmény-szerű bemutatása, a mesében szereplő párbeszéd játékos előadása <u>Feladat:</u> Mesefeldolgozás, mesefolytatás, gyakorlása, képzelet, fantázia, koncentráció, fejlesztése, szókincsbővítés <u>Mese:</u> • A három pillangó • Mese a medvebocsról, aki madár akart lenni • A fiú meg az északi szél • A déli szél és a mostoha fiú <u>Vers:</u> • Weöres Sándor – Buba éneke • Kis versek a szélről • Pákolitz István: Hangya • Szabó Lőrinc: A Szél meg a Nap • Kovács András: Tavaszi szél	<u>Cél:</u> Beszédbátorság, verbális önkifejezés erősítése. <u>Feladat:</u> Beszédszervek ügyesítése, artikuláció, mimika, pantomimika. Szókincsbővítés fejlesztése. <u>Formai oldal:</u> • légző gyakorlatok • fonéma hallás fejlesztése • hangerő gyakorlása <u>Tartalmi oldal:</u> • beszéd észlelés • beszédértés gyakorlása • aktívbeszéd közben kreatív képzelete segítő játékok <u>Mutogatható mondóka:</u> Hajlik az ág, fúj a szél,(szélfújás utánzása) nyírfa lombja összeér, (magas tartásban kezünket a fejünk felett összeérintjük) újra vissza, újra szét, (karokat leengedjük, majd vissza) rajta, rajta, most elég! (ugrálunk, közben taps) Sim-sum, fúj a szél Ez a kis fa, jaj de fél. Minden ága megremeg, A levele lepereg. Ej haj, semmi baj, Újra zöldül majd a gally.	<u>Cél:</u> Zenei képességek, hallás, ritmusérzék fejlesztése improvizációval, aktív zenélés, öröm kifejezése, <u>Feladat:</u> Ritmusérzék, fejlesztése, névének-lés: ahogy tekereg a szél a fák közt, dalok felismerése furulyáról <u>Dalos játékok, énekek:</u> • Szól a nótá halkan.. • Lepke, te kedves... • Szólj, síp szólj... • Gólya gólya gilice • Katalinka szállj el.. • Hej Dunáról... • Eresz alól . . . <u>Mondókák:</u> • Bíbici Panna.. • Mese, mese mátká • Hípp, hopp, haja hopp • Fú, fú a szél • Fújja szél a fákat.. • Sötétben is fúj a szél... <u>Zenehallgatás:</u> Vivaldi: Négy évszak

Munka jellegű tevékenységek:

Falatka készítése

Pókháló leszedés a csoportszoba faláról tollseprűvel (játékosan, elképzelt háló)

Söprögetés, por letörölgetése babapolcokról

LEHETŐSÉGTERV

Téma: Élet a Földön ...a Föld hete

Külső világ tevékeny megismerése	Matematikai tartalom	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Cél: Szerezzenek ismereteket, bővüljön ismeretük a Földről, mint égitestről, a Földről, mint élettérrel, a Földön élő emberekről, állatokról, növényekről, az évszakok változásáról. Meglevő tapasztalatok felelevenítése Feladat: Természet, és környezetvédelmi ismeretek megalapozása. Az anyagok formálhatósága, alakíthatósága, újra hasznosítása. Ok okozati összefüggések meglátása tapasztalatok, megfigyelések, kísérletezések során. Tevékenységek: • Képek, könyvek nézegetése Földünkéről, égi testvérei, a Naprendszer. • A bolygó élete, szükséges életfeltételek (levegő, víz, oxigén, fény) • A földgömb. Hol lakunk? Hat kontinens, érdekes tájak keresése. Térkép nézegetése. • Földön élő emberek (eszkimó, színes bőrűek..) hol élnek? Szárazföld, óceán • Környezetszennyezés megfigyelése (cellux, fakéreg, porszennyeződés) • Terepasztal homokból, dombok, vizek kialakítása • Talajminták vizsgálata (homok, agyag,	Cél: Gondolkodási műveletek fejlesztése. Feladat: Halmazok képzése, számlálás, matematikai gondolkodás gyakorlása. Figyelem, emlékezet fejlesztése. Számfogalom, és mennyiség közötti kapcsolat megfigyelése. Tevékenységek: • Állatok válogatása, alacsonyabb, magasabb, kisebb, nagyobb felismerése • Magasságlépcső sorba rendezés • Téri tájékozódás, térirányok gyakorlása, „hova bűjt?” játék • Párosítás: állatszülő - kicsinye • Virágok vázába rendezése szín, méret, illat alapján csoportosítva • Anyagok válogatása újrahasznosítás szerint (papír, üveg, műanyag, fém) szelektív hulladékgyűjtés • Számolás gyakorlása, több, kevesebb, ugyanannyi • Sorba rendezés magasság szerint (gyerekek, állatok) tő-és sorszámnevek gyakorlása, • Állatok és kicsinyeik-párkereső játék	Cél: Újszerű technikák megismerése. Öröm, és sikerélmény szerző tevékenység kialakítása. Feladat: Kreativitás, önmegvalósítás fejlesztése, eszközhasználat gyakorlása. Szín-és formaérzék fejlesztése. Szem-kéz koordináció fejlesztése, tapintásos érzékelés fejlesztése. Tevékenységek: • Kincses doboz papírmásé technikával • Kukucsáló állatok gyufásdobozból színezéssel, vágással, ragasztással • Mókás állatok papírhengerből vágással, ragasztással • Kukac hosszában félbevágott tojástartóból festéssel, zsenília kiegészítéssel • Kígyó készítése boszorkányhajtogatás technikával • Kép pasztell technikával • Mandala készítése színezéssel • Évszak tábla szivacsnyomdázással • Földgömb készítése papírmásé technikával, festéssel • Agyagember, állatfigura készítése

Figyelj Rám! Tudás-műhely

kavics, termőföld), mi történik, ha vizet öntünk rá? Tapintása kézzel, lábbal, formálható, nem formálható • Gilisza, csigafarm kialakítása, • Növények, magvak ültetése különböző talajba, fejlődésük figyelemmel kísérése, • Fák, virágok ültetése az óvoda udvarán • A földön élő állatok. Hol élnek? DVD, dia, könyv nézegetése • Állatok és kicsinyeik Ravensburger játék • Földünkön élő növények (fák, füvek, virágok) könyvnézegetés • Csoportszobában élő növényeink gondozása (öntözés, lemosás, átültetés) • Farm puzzle • Kuka tündér társasjáték • Kirándulás vadasparkba, állatkertbe, tájvédelmi területre • Séta az óvoda környezetében.		
--	--	--

LEHETŐSÉGTERV

Téma: Élet a Földön ...a Föld hete

Verselés, mesélés	Kommunikáció	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
<u>Cél:</u> Új mese bemutatása, szövegértés, szép magyar beszéd fejlesztése irodalmi élményen keresztül <u>Feladat:</u> Szókincsbővítés. <u>Mese:</u> • A három kiscica • Brémai muzsikuskok • Az égig érő paszuly • A kóró és a kismadár • A hős egér • Nagytakarítás a napnál • Grimm: Az ördög három aranyhajszála <u>Vers:</u> • Weöres Sándor: Bodri • Gazdag Erzs: Tarka cica, fehér cica • Hónapsoroló • Tamkó Sirató Károly: Egy kis kert • Orbán Ottó: A Föld • Szabó Boglár Erzsébet: A természet szépsége. Síkság. Völgy • Birta Erzsébet: Ha nagy leszek • Szalai Borbála: Csodálatos beszéd • Zelk Zoltán. A kis kertész • Gazdag Erzs: Ringató • Weöres Sándor: Galagonya	<u>Cél:</u> Közös tevékenység kialakítása. Együttjátás örömeinek megélése, önkifejezés fejlesztése. <u>Feladat:</u> Beszéd kedv fejlesztése, kapcsolatteremtő képesség, együttműködési képesség, kifejezőkészség fejlesztése. Pozitív énkép alakítása <u>Tartalmi oldal:</u> • Dramatikus játék:- erdőben sétálgatunk: állatok mozgásának, hangjának utánzása. • Párkereső játék • Állathangok utánzása beszéd-szerveket ügyesítő játékok. • Szólások, közmondások: • Úgy elfelejtette, mint a föld. • Nem esik a földnél lejjebb. • A földbe gyökeredzik a lába. • Majd a föld alá süllyed. • Találós kérdések: - körbeforog, körbejár, nem szédül el soha már. Télen fehér, nyáron tarka (Föld) <u>Formai oldal:</u> • fonéma hallás fejlesztése, • mássalhangzók megszólaltatásának gyakorlása: s, sz sziszeg a kígyó • magánhangzók megszólaltatása	<u>Cél:</u> Szép, egyöntetű mozgás gyakorlása. Örömszerző, közös énekes, mozgásos tevékenység kialakítása. <u>Feladat:</u> Hallásészlelés fejlesztése, zajkeltő eszközök felismerése. Zenei kifejezőkészség fejlesztése improvizációval. Ritmusérzék, szabály-tudat fejlesztése <u>Dalos játékok</u> • Beültettem kiskertemet. • Én kis kertet kerteltem... • Fehér lilomszál • Bodri kutya sétatéren.. • Cirmos cica haj.. • Falusi hangverseny • Zöld paradicsom, lilom. • Négy vándor jár... • Búj, búj zöldág • A kállói szőlőbe.. <u>Mondókák:</u> • Dombon török a diót... • Hüvelykujjam almafa • Egyszer egy erdőben... • Fű, fű, fű... Zenehallgatás: • Gryllus Vilmos: Dalok • Anyu végy, egy hegyet nékem

Munka jellegű tevékenységek:

- növények és magok ültetése
- söprögetés, gereblyezés
- hulladékgyűjtése
- állatok etetése (halak)
- növénygondozás
- komposztálás

LEHETŐSÉGTERV

Téma:Élet a Földön...a víz hete

Külső világ tevékeny megismerése	Matematikai tartalom	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
<u>Cél:</u> Szerezenek ismereteket, bővüljön ismeretük a vízről, mint lételemről, élettéről, energiaforrásról. A víz megismerése a mindennapokban. Mire használjuk a vizet? Környezetünk megóvására, környezettudatos magatartásra nevelés. <u>Feladat:</u> Tapasztalatszerzés közvetlen megfigyeléssel (kirándulás), tevékenykedtetéssel. Vizek védelmére nevelés, környezetszennyezés fogalmának megismerése. <u>Tevékenységek:</u> • Képek, könyvek nézegetése vízben élő növényekről, állatokról, akvárium berendezése, nézegetése • Iható víz, szennyezett víz meg-figyelése • Kísérletek vízzel: oldódik, nem oldódik (étolaj, cukor, só, citromlé, kakaópor) • A víz körforgása, víz forralása, hideg üvegen lecsapódó pára megfigyelése • Fénytörés megfigyelése, prizma • Kirándulás a Tüskei horgásztóhoz • Táj visszatükröződésének megcsodálása • Természet hangjai: a víz • Kagylok, kavicsok gyűjtése • Terepasztal készítése, vízfolyás létrehozása (homokozóban is lehet, fólia, homok, kövek, föld, moha, kavicsok,	<u>Cél:</u> Gondolkodási műveletek fejlesztése, megfigyelés, emlékezetfejlesztése, halmaz képzés. <u>Feladat:</u> Űrtartalom, mérés, kiterjedésbeli változás megfigyelése <u>Tevékenységek:</u> • A víz alak változásai, öntözgetés különböző formájú, méretű üvegekbe • Azonos mennyiségű víz öntése különböző formájú üvegbe • Sorba rendezés, magasságlépcső létrehozása • Sorszámnevek gyakorlása • Halak csoportosítása színezet, méret szerint • Kicsi-nagy, hosszú, rövid, relációk megfigyelése • Téri tájékozódás gyakorlása • Több, kevesebb, ugyanannyi, számolás 10-es számkörben	<u>Cél:</u> Térbeli formák létrehozása. Már ismert technikák alkalmazása. <u>Feladat:</u> Újrahasznosítás megtapasztalása Kreativitás, fantázia fejlesztése szabad önkifejezés, alkotás közben. <u>Tevékenységek:</u> • Szivárvány festése szivaccsal • Műanyag flakonokból szemüveg készítése vágással • Víz festése, kevert színek létrehozása • Kép készítése vízfestéssel • Akvarell festése • Buborék festés, pacaképzés • Esernyő, felhőcske esőcseppekkel újfestéssel • Batikolás • Festés selyemre • Újra papír készítés • Tóparti nádas készítése (krepp papír, hurkapálca, gipsz) • Halak készítése vágással, ragasztással, flitter szórással, mozaik technikával

víz) • A víz romboló munkája, árvizek (megfigyelés Kapos folyó), kép nézegetés • Kísérletek anyagokkal. Mi történik vele, ha vízbe tesszük? (papír, műanyag, alufólia, fakocka, üveggolyó...). Elázik, nem ázik el, lesüllyed, lebeg, úszik a vízben.... • Fagyás-olvadás kísérletek: faágak, levelek vízbe fagyasztása, jégkocka készítés gyümölcsleéből • Növények nedvességtartalmának megfigyelése		
--	--	--

LEHETŐSÉGTERV

Téma: Élet a Földön...a víz hete

Verselés, mesélés	Kommunikáció	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
<u>Cél:</u> Vízzel kapcsolatos ismeretek elmélyítése irodalmi, anyanyelvi élményen keresztül <u>Feladat:</u> Beszédszlezés, beszéd értés fejlesztése, szókincsfejlesztés <u>Mese:</u> - Nagytakarítás a Napnál - Szutyeyev: A gomba alatt. Okoska botocska. A négy jó barát - A kiskakas gyémánt félkrajcárja - A szalmaszál, a parázs, és a babszem - Puskin: Az öreg halász és a felesége - Andersen: A rút kiskacsa - La Fontain: A farkas és a bárány - A hattyú, a csuka, meg a rák <u>Vers:</u> - Weöres Sándor: Kacsaúszató Éren- nádon - Zelk Zoltán: Hová szaladsz - Tamkó Sirató Károly: A nagy természet - Mentovics Emma: Bújj ki, Napocska! - Horváth Imre: Zápor - Osváth Erzsébet: Irigy felhő. Szivárvány. - Weöres Sándor: Olvadás. Bolygó zápor - Székely Magda Kirándulás az esőben	<u>Cél:</u> Közös tevékenység kialakítása, kommunikációs képességek fejlesztése. <u>Feladat:</u> Beszédszervek ügyesítése, hallásészlelés fejlesztése, auditív figyelem fejlesztése, szókincsbővítés. Összefüggő beszéd fejlesztése átélt tapasztalatok megbeszélésével. <u>Formai oldal:</u> Hangutánzó szavak sorolása a víz hangjára: csobog, locsog, liccen- loccsan, csöppen, csepeg, zuhog, csepereg, ömlik, csordogál. <u>Tartalmi oldal</u> - Vízzel kapcsolatos foglalkozások gyűjtése: révész, matróz, hajóskapitány, halász - Halfogással kapcsolatos szavak: halászik, horgászik, háló, horgászbót, orsó, csali, horog... - Vízzel kapcsolatos szavaink: forrás, patak, tó, eső, tenger, óceán, vízmosás, mocsár, meder, - Találós kérdések: Egyszer locsog, másszor csobog (víz) Nagy hidegben jég leszek, Nagy melegben pára Szárazságban rálocsolnak Fűre, meg a fára. (víz) Mikor lehet a vízen száraz lábbal	<u>Cél:</u> Együtt játszás, együtt éneklés örömeinek megélése közben zenei képességek fejlesztése: hallás-, ritmusérzék. <u>Feladat:</u> Egyenletes lüktetés gyakorlása változatos módon, és esztétikus mozgással. Dalritmus és egyenletes lüktetés érzékeltetése Dallam felismerés, dallam bújtatás gyakorlása <u>Dalos játékok, dalok</u> - Tó vize, tó vize... - Mély kútba tekintek... - Kis kacska fürdik... - Esik az eső... - Tavaszi szél vizet áraszt ... - Gólya, gólya gilice... - Száraz tónak nedves partján... - Iglice szívem, iglice... - Fehér liliomszál... - Mit mos, mit mos... <u>Mondókák</u> - Réce, ruca vadliba - Ess eső ess.. - Ence, Bence... - Lassan forog a kerék... <u>Zenehallgatás:</u> Mozart I. tétel Volt egyszer egy ponty, repült, mint egy pinty...

	átkelni? (ha befagy) Fehér pokróc egész földön, Nem is szövik, az égből jön. (hó) Közhiedások értelmmezése: Lassú víz partot mos. Dramatikus játékok: Mit visz a kishajó? (Kifejező készséget, emlékezetet fejlesztő játék) Hullámjáték (koncentrációt segítő játék), Pingvinek a jégtáblán (együttműködést segítő játék), Öreg halász (gátlásoldó, figyelmet összpontosító játék)	
<u>Munka jellegű tevékenységek:</u> Vizes játékok után a lecsöpögött víz feltörlése, asztalról felitatása. Teafőzés (felnőtt jelenlétében vízforralóval) Ivólé készítése Gyümölcs, zöldség mosás falatkához Babafürdetés, mosogatás (babakonyhai eszközök)		

ABAINÉ DÉVÉNYI ZSUZSANNA: MOLNÁR FERENC: A PÁL UTCAI FIÚK - TEMATIKUS TERV

A pedagógus szakja: magyar–orosz

Az iskola neve: Szent Mór Iskolaközpont, Pécs

Műveltségi terület: magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: magyar irodalom

A tanulási-tanítás egység témája: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere:

A regényolvasás összetett szellemi munka, nagy fokú koncentrációt igényel az olvasótól. Sok kisdíák ötödik osztályban találkozik először azzal a feladattal, hogy egy hosszabb szöveget egyedül kell elolvasnia, megértenie, majd a regény tartalmát részleteiben felelevenítenie. Erre az alapélményre épül rá a tanulási-tanítási egység összes többi feladata: a történet sorrendjének korrekt felidézése, a szereplők összetett kapcsolatrendszerének feltérképezése, a regény kultúrtörténeti és történelmi háttérének feltárása.

A történet átbeszélése során sokféle emberi magatartásminta, erény és bűn is előkerül. Célok, hogy a tanulók meg tudják fogalmazni a véleményüket a jó és rossz cselekedetekről, az érett és éretlen magatartásról, a hűségről és árulásról, a bűnbánatról és a megbocsátásról.

Lehetőség nyílik a halálról való beszélgetésre is – ez különös hangsúlyt kaphat hitünk fényében a mi keresztény közegünkben.

Célok:

❖ Tartalmi:

- a szöveg értelmezése változatos helyzetekben
- a hazaszeretet, áldozatkészség, küzdelem, becsület fogalmak körüljárása
- a felnőttek és a gyerekek világának elemzése, összehasonlítása, összekapcsolása
- a szereplők csoportosítása, jellemzése
- a közösség szerepének értékelése
- korabeli kultúrtörténeti séta/közlekedés, gyerekjátékok, iskolák

- a regény műfajának megismerése

❖ Módszertani:

- a téma feldolgozása kooperatív tanulással
- együttműködési készség fejlesztése
- kooperatív tanulási technikák elsajátítása, begyakorlása
- az olvasás és írás folyamatalapú megközelítése
- drámapedagógiai módszerek (játékok) megismerése, elsajátítása
- önértékelés fejlesztése
- beszéd, írás, olvasás, hallgatás fejlesztése

Követelmények:

❖ Tartalmi:

- a tanuló ismerje a regény tartalmát, szereplőit
- a fontosabb szereplőket tudja jellemezni
- ki tudja emelni a műből a fontosabb eseményeket
- tudjon állást foglalni a mű kapcsán felmerülő etikai kérdésekben
- tudjon röviden beszélni a korabeli gyerekjátékokról, közlekedési eszközökről
- meg tudja keresni a számára ismeretlen kifejezések jelentését

❖ Készségek-képességek:

- aktívan vegyen részt a munkában

- tudjon a csoporttagokkal együttműködni
- tudjon a csoporttagokkal együtt tetszetős, hasznos szemléltetőanyagot készíteni és bemutatni
- legyen türelmes a csoporttagokhoz
- figyelmesen hallgassa társai előadását, hozzászólását
- megfelelő írásképpel készítse írásbeli feladatait

❖ A tanítási folyamatban alkalmazott tanulási technikák és játékok:

- Egész év során az R-J-R tanítási modell szerint dolgozunk, így a gyerekek otthonosan mozognak a ráhangoló, jelentésteremtő és reflektáló feladatokban. Munkaformának ebben a tanulási egységben végig a csoportmunkát választottam, az osztályt felosztom 4 fős csapatokra, a csapatösszeállítás a tanegység végéig ugyanaz marad.
- Értékelésként a csapatok nem pontot, hanem „üveggolyót” gyűjtenek, a napi értékelésben minden órán, majd a tananyag lezárása után „végleg” beválthatók az üveggolyók, így folyamatosan kapnak osztályzatokat a gyerekek. A házi feladatokból összeállt kis „portfólió” értékelése hangsúlyos. A tanegység végén témazáró feladatlap alapján értékelem a tárgyi tudásukat.
- Ebben az életkorban különösen fontos a szociális kompetenciák fejlesztése. Erre ez a munkaforma a legalkalmasabb.
- Eszközként mindenkinek szüksége van a regényre és az irodalomfüzetére, ahová az órai munkát és a házi feladatokat rögzítik. Az összefoglaló órán kell a tankönyv is.
- Körhinta
- Belső hangok
- Állóképek
- Fürtábra
- Kettéosztott napló
- Egy témáról különböző szerepekben (RAFT)
- Idézetkártya

- Összekevert sorrend
- Kockázás
- Szöveg a szövegben
- Kilépőkártya
- Ötsoros

❖ A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei:

Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk c. regényének feldolgozására a második félév végén sok közösen átélt irodalmi élmény után kerül sor. Amíg az eddigi olvasmányokat az iskolai órákon együtt olvastuk (meseregények, János vitéz, mítoszok, versek), addig A Pál utcai fiúk ún. házi olvasmány, azaz mindenkinek egyedül kell megbirkózni a szöveg elsődleges megértésével. A befogadási folyamat sokkal több időt igényel ennél, erre szolgál az a 13 órából álló hosszabb tanulási-tanítási egység, amely során ezzel a regénnyel foglalkozunk. Az ötödikes gyerekek nagy érdeklődéssel olvassák Molnár Ferenc munkáját. Különösen érdekes számukra, hogy a regény feldolgozása során saját korosztályuk 100–130 évvel ezelőtti életmódját, a gyerekszereplők játékait, életének helyszíneit előbb virtuálisan, később budapesti kirándulás alkalmával a valóságban is megismerhetik.

A tanulási egység lezárásaként tehát a gyerekek részt vesznek egy egész napos budapesti kiránduláson.

A kirándulás célja, hogy a regény színhelyeit bebarangolva még közelebb kerüljünk Molnár Ferenc halhatatlan hőseihez.

A programban csupa élményt adó feladat szerepel; golyózás a Nemzeti Múzeum kertjében, séta Józsefváros utcáin (Mária utca, Pál utca, Üllői út), fényképezkedés a Práter utcai Golyózó fiúk szoborcsoporthoz, galacsincsata a Grund játszótéren, séta a Fűvészkertben és látogatás a Közlekedési Múzeumban.

Tantárgyi kapcsolatok: történelem, földrajz, rajz, testnevelés, technika, hon-és népismeret

Osztály: 5.c

Felhasznált források:

- Sokszerű irodalom 5. - tankönyv
- Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk című ifjúsági regénye
- saját készítésű feladatlapok

- Wikipédia
- Google Maps
- a Grund játszótér belső kiadványa a mű feldolgozásáról
- Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv
- Gabnai Katalin: Drámapedagógia

Dátum: 2016/2017-es tanév; 2017. április

Óra		A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, képességek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Szemléltetés, eszközök	Házi feladat	Megjegyzések
1.	RÁHANGOLÓDÁS	A regény történetének, szereplőinek felidézése	előzetes tudás aktivizálása	csoporttagokkal türelmes munkavégzés összpontosítás a saját feladatra a szöveg értelmezése változatos helyzetekben	szereplők csoportosítása főszereplő, mellékszereplő fejezet	csoportmunka „körhinta” feladatlapok	A regénnyel azonos című és tartalmú ifjúsági film részletei	Egy kiválasztott regényrészlet illusztrációja	

2.		Helyszínek, Budapest közlekedése a 19–20. század fordulóján	térképolvasási ismeretek tájékozódás	elmélyült feladatmegoldás aprólékos kutatómunka	Budapest kerületei Pál utca Füvészkert közlekedési eszközök a századfordulón	„tudáspárhaj” páros munka párbeszédírás, -előadás	Budapest térképe	„Hogy jutok el?” – elképzelt párbeszéd a regényből	kapcsolódás a földrajz tantárgyhoz
3.		Régi gyerekjátékok	a gyerekek világának elemzése egy művészeti alkotás segítségével	elmélyült feladatmegoldás részletek megfigyelése szabályok felismerése, megfogalmazása	gyerekjátékok szabályai a zene nyelvének „dekódolása”	csoportmunka szövegalkotás szövegértelmezés zenehallgatás	P. Brueghel: Gyermekjátékok c. festménye kivetítve (+ csoportonként laminált lapokon), Bartók Béla: Gyermekeknek c. ciklusának részletei - laptop	Írj szabályokat a GOLYÓZÁS játékhoz!	kapcsolódás a rajz és ének tantárgyakhoz

4.		Iskolák, gyerekcsoportok régen és ma	- a közösség szerepének értékelése - eligazodás hosszabb szövegben - tallózás a szövegben	beszéd, írás, olvasás fejlesztése hangos, kifejező olvasás	vörösingesek reáliskola gittegylet OSZTÁLY-KÖZÖSSÉG	„tudáspárhaj” belső hangok közös rajzolás	A századforduló iskolája – kivetített képek mai gyerekcsoportok – kivetített képek	18–20 mondatos fogalmazásban írd le egy osztályhoz vagy egyéb gyerekcsoporthoz fűződő élményedet!	kapcsolódás a történelem tantárgyhoz
5.	JELENTÉSTEREMTÉS	A Pál utcaiak, a vörösingesek, a gittegylet – barátság, kötődés	a közösség szerepének értékelése kapcsolódások egy adott közösségen belül tulajdonságok	helyes önismeret és önértékelés véleménynyilvánítás a szöveg értelmezése változatos helyzetekben	barátság felelősség igazság	belső hangok drámajáték – jelenetalkotás állókép	laminált fotók	A szövegből adott mondatot rejtse el egy hosszabb fogalmazásban! Az új szöveg ne legyen kapcsolatban a regénnyel!	
6.		A grund – Haza, hazaszeretet	a hazaszeretet, áldozatkészség, küzdelem, becsület fogalmak körülménye	a házához, kisebb közösséghez való kötődés megfogalmazása	grund beépített telek	szövegolvasás hangos olvasás szövegértelmezés fagocitátum	Magyar feltalálók, Nobel-díjasok kivetített képek	Gyűjts 3 „hungarikumot”, bemutatásként írd mindegyikről 3–4 mondatot!	kapcsolódás a történelem tantárgyhoz

7.	Árulás, áruló Bűn – ártatlanság – büntetés – áldozat Jellemrajzok	tudjon állást foglalni a mű kapcsán felmerülő etikai kérdésekben	jellemző jó és rossz tulajdonságok megfogalmazása, és regényrészletekkel történi alátámasztása	etikai kérdések jellemek jellemzés	jellemtérkép		Az én grundom – az a hely, amit nagyon szeretek, soha nem árulnám el... fogalmazás, rajz vagy fotó	kapcsolódás a rajz tantárgyhoz
8.	A gyerekek és a felnőttek világa	a gyermek és felnőtt magatartás jellemzőinek megfogalmazása	összehasonlítás	viselkedési formák	szómagyarázatok a regényből belső hangok ötsoros	laminált kártyák, rajzok	a megadott kifejezésekhez készíts szómagyarázatokat a regény ismerete alapján	
9.	A háború	győzelem, vereség megélése	konfliktuskezelés kudarcc feldolgozása	harc, csata, ütközet, győzelem	asztalterítő		Készítsd el a grund térképét, rajzold be a valóságos háború lépéseit!	
10.	A regény műfaji sajátosságai	a regény műfajának megismerése	jegyzetelés az ismeretek rendszerbe foglalása	műnem - epika műfaj – regény ifjúsági regény fejezetek, elbeszélő	tanári magyarázat szakértői csoportok	regénykockák	Készíts egy 3 képből álló diafilmrészletet, keress a képekhez odaillő szövegeket a regényből!	kapcsolódás a rajz tantárgyhoz

11.	REFLEKTÁLÁS	RAFT visszatekintés a történetre	belehelyezkedés egy szereplő helyzetébe	kreatív alkotómunka	összefoglalás	Kreatív alkotóóra: grundot építünk, tollszárral írunk, zászlót varrunk			kapcsolódás a rajz, a technika és a hon- és népismeret tantárgyakhoz
12.		Témazáró feladatlap Jelenetek előadása	a megtanult tananyag felelevenítése, a kérdések helyes megértése, megválaszolása	önálló munka rendezés-szereplés		feladatlap drámajáték	előkészített feladatlapok a jelenetekhez szükséges minimális (jelzésszerű) kellékek		
13.		Értékelés	Az egész tanulási egység áttekintése, a kiemelkedően dolgozó csoportok, tanulók külön értékelése	egymás értékelése	osztályzatok	kilépőkártya szóbeli értékelés	-	Az előzőleg beszedett „portfóliók” értékelése, kiosztása	A budapesti egynapos út konkretizálása, megszervezése, a szülők tájékoztatása a részletekről

Reflexió a tematikus tervhez

5. c osztály 2017. április–május

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Sok éven át, évről évre a legizgalmasabb, a gyerekek által legjobban várt tananyagok közé tartozik Molnár Ferenc regénye.

Jó hangulatú, egyáltalán nem tankönyvszagú órák voltak, sokféle feladattal dolgoztuk fel a témát.

Konkrét tapasztalataim:

- A csoportokra osztást ötödik osztályban érdemes előre megszervezni (a szimpátiacsoportok ritkán tudnak jól működni hosszú ideig), és tanárként koordinálni. Ha szükség van rá, a tanegység során esetleg egy-két csoporttagot el lehet mozdítani a helyéről a jobb munka érdekében.
- A gyerekek élvezik a sokféle feladattípust, de egy órán nem szabad egynél több új típussal, játékkal, formával próbálkozni. Szükség van a biztonságos légkörhöz arra, hogy jól mozogjanak a feladatokban, pontosan ismerjék a követelményt.
- Az óra eleji bemelegítő feladatok elhagyhatatlanok!
- A házi feladat ellenőrzése, akár a legegyszerűbb formában, de rendkívül fontos.
- A házi feladatokat – ha abból egy „portfólió” készül a tanegység végére - érdemes a füzet hátuljába írni, mert akkor a végén egységben látjuk majd az egészet. Így könnyebb lesz az ellenőrzés, javítás, értékelés is.
- Tapasztalatom szerint a „kilépőkártya” nagyon jó hangulatú értékelő, visszatekintő órára ad alkalmat.
- A feladatok során apró kis visszajelzésekkel folyamatosan értékelni kell a munkát – ebben a tanegységben üveggolyót lehet gyűjteni, azt megfelelő feltételekkel beváltani. Nagyon építő és ösztönző volt, hogy minden óra végén az órai munkára jegyeket adtam – főleg ötösöket – minden csoport legjobban teljesítő tagjának. Figyelni kell a túl aktív gyerekekre, nehogy elvegyék a lehetőséget a csendesebbek előtt.
- A kreatív feladatok hihetetlen élményt nyújtanak mindannyiunknak (gyurmagrund, zászlóvarrás, mártogatós tollal írás).
- Bármennyire is szorít sokszor az idő, egy-egy hosszabb munkában a gyerekek megnyugszanak, mélyebben megül bennük az adott irodalmi mű üzenete.

- Ennek a tanulási egységnek a fénypontja a budapesti kirándulás. A golyózás egészen más élmény a Nemzeti Múzeum kertjében, mint bárhol másutt. A Grund játszótéren érdemes előre időpontot foglalni, ill. bejelenteni a csoportot. A Közlekedési Múzeum helyett a Nemzeti Múzeum vagy a Petőfi Irodalmi Múzeum egyik kiállítása is megfelelő lehet – ez a közlekedés miatt egyszerűbb.

A GRUND gyurmából, agyagból az iskolában – és a játszótéren, Budapesten

IMPRESSZUM

Főszerkesztő:	Bertáné Hargitai Margaréta
Szerkesztő:	Helstáb Ákos
Olvasószerkesztő:	Guld Csenge
	Kisdi Nóra
	Szabóné Kovács Andrea
Szerkesztőségi munkatárs:	Molnár Gitta
Tördelés	Bertáné Hargitai Margaréta
Szerkesztőbizottság:	Horváth-Baán Anikó
	Sümegi József
	Tóth László
	Tóth Lászlóné
Szerkesztőség:	7621 Pécs, Dóm tér 2.
E-mail:	figyeljram@pecs.egyhazmegye.hu
Kiadó:	Pécsi Egyházmegye 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Kiadásért felelős személy:	Bertáné Hargitai Margaréta

HU ISSN 2498-5503

A kiadvány kereskedelmi forgalomba nem kerül.

A következő lapszám 2020 telén jelenik meg.

Lapzárta: 2019. december 29.

